

2.2.2016

לכבוד
עוה"ד אבי מנדלבליט
היועמ"ש לממשלה
בפקס: 02-6467001

לכבוד
השר נפתלי בנט
שר החינוך
בפקס: 02-5602246
שלום רב,

הנדון: הפליה בהענקת פרסי תרבות מטעם משרד החינוך

הריני לפנות אליכם כדלקמן:

1. לאחרונה פרסם שר החינוך כי הקים פרס חדש שיוענק ליוצרים בתחום התרבות היהודית. הפרס הינו בגובה 150,000 ₪ שיוענק ליוצרים בכל אחד מהתחומים הבאים: תיאטרון, קולנוע, ספרות ושירה, מחול, מוזיקה, ופרס למי שתרים תרומה משמעותית בתחום התרבות היהודית בישראל. מטרת הפרס, לפי אתר משרד החינוך, הינה "לבטא את הוקרת עם ישראל ליוצר בתרבות יהודית".
2. לצורך הענקת הפרס הוקמה וועדת שיפוט שאמורה לבחון את המועמדויות ולהעביר את המלצתה לשר החינוך שיחליט אם לקבל את ההמלצה אם לאו. הסמכות לטיפול בפרס הוענקה לאגף לתרבות תורנית במשרד החינוך.
3. יצוין, כי פרס זה מתווסף לפרס דומה המוענק מטעם משרד התרבות תחת הכותרת "פרס הציונות" המוענק אף הוא ליוצרים בתחומים דומים שנקבעו בפרס משרד החינוך כאשר סכום הפרס בשנת 2014 הגיע ל- 300,000 ₪.
4. במקביל לפרס הנ"ל בתחום התרבות היהודית, לא הוכרז על פרס דומה, בסכום דומה, שיש בו כדי לעודד ולהוקיר את פועלם של יוצרים/ות ואנשי תרבות מקרב האוכלוסייה הערבית.
5. התוצאה הינה, שהענקת פרס לעידוד תרבות יהודית ואי עידודה עבור תרבות ערבית, כאשר האוכלוסייה הערבית מהווה כ- 20% מהאוכלוסייה בישראל ומהווה מיעוט לאומי, יש בה הדרה בבחינת הפליה על רקע לאום. הדרה זו מעבירה מסר לאנשי תרבות ערבים ולציבור הערבי בכללותו, כי התרבות והיצירה שלהם בתחומי, מוזיקה, תיאטרון, קולנוע, ספרות, שירה, מחול ועוד, הינה נחותה, בלתי רצויה ואינה ראויה להכרה, הערכה והוקרה. לכן אין מדובר רק בהדרת אנשי התרבות הערבים והפלייתם לרעה אלא בהשפלה המגיעה לפגיעה הן בכבוד האישי של כל יוצר הזכאי להערכה והן בכבוד הקיבוצי של כלל האזרחים הערבים שמקבלים מסר שהם נחותים בתור קבוצה ביחס לאוכלוסיית הרוב היהודי במדינה.

P.O. Box 8921 Haifa 31090 Israel Tel: (972)-4-950-1610 Fax: (972)-4-950-3140

חיפה 31090, ص.ب 8921 هاتف 04-9501610 فاكس 04-9503140
חיפה 31090, ת.ד. 8921 טלפון 04-9501610 פקס 04-9503140

Email: adalah@adalah.org

<http://www.adalah.org>

6. מלבד הפגיעה בזכויות החוקתיות שהדרה זו גורמת, הרי מסר משפיל זה אינו ראוי שיצא במיוחד מטעם משרד החינוך האמון על חינוכם של כלל הילדים בישראל, הן יהודים והן ערבים. לא כל שכן כאשר אחת ממטרות החינוך הממלכתי הרשמי הינה "להכיר את השפה, התרבות, ההיסטוריה, המורשת והמסורת הייחודית של האוכלוסייה הערבית ושל קבוצות אוכלוסייה אחרות במדינת ישראל, ולהכיר בזכויות השוות של כל אזרחי ישראל" וזאת כפי שנקבע בסעיף 2(11) לחוק החינוך הממלכתי, התשי"ג – 1953.

7. הדרת האוכלוסייה הערבית בנסיבות אלו, הפלייתם לרעה המלווה בפגיעה בכבודם, מנוגדת להלכה הפסוקה האוסרת על פגיעות אלו.

ראו: בג"ץ 3792/95 **תיאטרון ארצי לנוער נגד שרת המדע והאומנויות**, פד"י נא(4) 259, 281 (1997); בג"ץ 6427/02 **התנועה לאיכות השלטון בישראל נ' הכנסת** (פסק דין מתאריך 11.5.06); בג"ץ 6298/07 **רסלר נ' כנסת ישראל** (פסק דין מתאריך 21.2.12). ועל החובה לקבוע קריטריונים שוויוניים, ברורים וכתובים ראו בג"ץ 727/00 **ועד ראשי הרשויות המקומיות נ' שר הבינוי והשיכון**, פ"ד נו(2) 79, עמ' 90 (2001); בג"ץ 11163/03 **וועדת המעקב העליונה לענייני הערבים בישראל נגד ראש ממשלת ישראל** (פסק דין מתאריך 27.2.2006).

ראו גם בהקשר זה העתירה שהגשנו בעניין דומה שנגע לתוכנית "קמחא דפסחא" לפיה מחולקים תקציבים באמצעות עמותות שיועדו לסייע רק ליהודים נזקקים לחגוג את חג הפסח תוך הדרת הנזקקים הערבים במהלך חגיהם. בג"ץ קיבל את העתירה ופסק כי, 20% מכספי התמיכה יוקצו לנזקקים מקרב האוכלוסייה הערבית וכי על משרד העבודה לקבוע קריטריונים לחלוקת התקציבים בין כל האזרחים ללא הפליה (בג"ץ 2422/98 **עדאלה נגד שר העבודה**, פסק דין מיום 11.5.98).

8. כמו כן, הפליה זו מנוגדת לסעיף 3 לחוק יסודות התקציב הקובע, כי הקצאת תקציבים ממשלתיים תתבצע באופן שוויוני תוך כיבוד ויישום עקרון איסור ההפליה על רקע לאום. ראו בהקשר זה בג"ץ 1113/99 **עדאלה נ' השר לענייני דתות**, פ"ד נד(2) 164, 171 (2000); בג"ץ 4124/00 **יקותיאלי ז"ל נ' השר לענייני דתות** (פסק דין מתאריך 14.6.10). בנוסף, אין כל חוק המסמך את שר החינוך, באופן מפורש, לפגוע בזכויות החוקתיות האמורות לעיל.

9. לאור האמור לעיל, נבקשכם בזאת לפעול להקמת פרס נוסף, המעניק הוקרה, הערכה דומה, גם במישור הכספי, לתרבות הערבית ואשר יוענק ליוצרים ערבים. לחילופין, הנכם נדרשים לשנות את מטרת הפרס שבנדון, באופן שיעניק הכרה והוקרה גם ליוצרים ערבים, תוך שינוי שם הפרס ובאופן שיבטיח הענקת פרסים הן ליוצרים יהודים והן לערבים באופן שווה תוך התבססות על קריטריונים שוויוניים, ברורים וכתובים.

לתגובתכם המהירה נודה.

בכבוד רב,

סאוסן זהר, עורכת - דין

העתק: עו"ד דורית מורג, היועמ"ש למשרד החינוך, בפקס: 02-5603840